

ik beslis
JONG EN BEWUST VAN MIJN PRIVACY

Net op 't net

Lespakket over sociale netwerksites en privacy
3de graad basisonderwijs
Docentenhandleiding

Versie 2.1 - Augustus 2018

Docentenhandleiding

Lesmateriaal ontwikkeld door

'ik beslis' (www.ikbeslis.be)

Gegevensbeschermingsautoriteit

Drukpersstraat 35

1000 Brussel

jedecideikbeslis@apd-gba.be

De werkbaarheid van dit lespakket werd in 2014 uitgetest in de Vrije Basisschool Kruishoutem, die bereid was te fungeren als proefschoon. Onze dank gaat uit naar directeur Jo Baele voor zijn gastvrijheid en zijn no-nonsens-aanpak.

Bijzondere dank aan juffrouw Leen Van De Weghe van het 5de leerjaar en meester Piet Dhondt van het 6de leerjaar voor hun bereidwilligheid, hun enthousiasme en hun zeer nuttige bijdragen. We hebben veel van hen geleerd.

Bijzondere dank ook aan Henk De Reviere, begeleidend pedagoog, die ons heeft samengebracht en ons efficiënt door het hele proefproject heeft geloodst. En tot slot ook veel dank aan Jolien Ghyselinc, die de contacten heeft gelegd. Zij bracht de steen aan het rollen.

In 2017 werd het lespakket voor een eerste keer volledig herwerkt. De inhoud stemt uiteraard grotendeels overeen met het originele lespakket, maar werd wel geüpdatet zodat deze weer volledig mee is met de snel veranderende online wereld. Ook de opmaak werd volledig aangepast, zodat het lespakket mooi aansluit bij onze vernieuwde website.

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
Woord vooraf	3
Doelstellingen	4
Eindtermen	5
Nuttige website	6
Materiële voorbereiding van de lessenreeks	7
Luik 1 - Inleidende les: Wat is privacy?	9
Luik 2 - Toneelstuk: Net op 't net	11
Luik 3 - Privacy op het internet	12
Les over sociale netwerksites en privacy	12
Les over chatten, webcamgebruik en bloggen	24
Beknopt overzicht van de lessen	30
Bronnen voor dit lespakket.....	33
Over 'ik beslis'	34

Woord vooraf

Beste leerkracht,

Privacyvriendelijk internetten

Dankzij de moderne informatie- en communicatietechnologieën groeien kinderen en jongeren tegenwoordig op in een wereld die hun dorp is, of het zeker kan worden. Het zou zonde zijn als de kansen die zij in deze context krijgen achter slot en grendel verdwijnen omdat ouders en scholen vrezen dat deze technologie ook minder positieve gevolgen heeft voor hun privacy. Deze vrees is natuurlijk niet geheel onterecht en onze jongeren en kinderen beschermen, is in onze hedendaagse maatschappij dan ook geen kinderspel. Maar waar ligt dan de gulden middenweg vraagt u zich wellicht af.

Het antwoord: 'ik beslis'. Onze jongeren en kinderen moeten zelf hun verantwoordelijkheid nemen: welke foto's zet ik op internet, aan wie geef ik mijn gsm-nummer, is het echt nodig dat die persoon mijn adres kent? Allemaal vragen die zij zich reflexmatig zouden moeten stellen. Toegegeven, het is geen evidente reactie, maar wel een die aangeleerd kan worden. En dat is precies waar dit lespakket op mikt. Het lespakket bestaat uit een inleidende les over privacy, een toneelstuk en 2 verwerkende lessen over privacy bij online activiteiten.

Het pakket kadert zowel binnen ICT-educatie als wereldoriëntatie en bestaat uit drie afzonderlijke luiken gericht op de derde graad basisonderwijs.

Het eerst luik is een inleidende les waarin de leerlingen op kritische manier moeten leren nadenken over privacy in hun eigen leven en over het feit dat iedereen recht heeft op privacy.

Het tweede luik is het komisch, educatief toneelstuk "Net op 't net" van Paco Producties dat een aantal, zeer herkenbare maar confronterende onlinesituaties met de nodige humor zal blootleggen.

Het derde luik moet de jongeren bewust maken van hun privacy bij online activiteiten en van de mogelijkheid die te beschermen als ze dat wensen.

We hopen dat dit pakket op een positieve manier kan bijdragen aan een bewuster en privacyvriendelijker online attitude bij onze kinderen en jongeren. Het internet is een fantastisch instrument met ontelbare boeiende mogelijkheden en toepassingen. We hopen dan ook dat kinderen en jongeren ermee vertrouwd raken en er, zich bewust van hun privacy, gebruik van kunnen maken.

Het 'ik beslis'-team

Doelstellingen

Dit lespakket “Net op ‘t net” werd ontwikkeld voor kinderen uit de 3de graad van het basisonderwijs.

Het scheidt voor kinderen van 10 tot 12 jaar een kader waarin ze zich bewust worden van het begrip privacy (zowel in algemene zin als specifiek bij online activiteiten). Een belangrijk inzicht dat wordt aangebracht, is het besef dat de fysieke wereld en de internetwereld beide reële werelden zijn, hoewel beide werelden, online en offline, op een aantal vlakken grondig van elkaar verschillen.

Het lespakket daagt de kinderen uit om na te denken over de eventuele gevolgen van hun online activiteiten voor zichzelf maar ook voor de anderen. Er zal worden aangetoond dat je privacy koesteren cool is. Aan de hand van situaties uit hun leefwereld zullen ze inzien dat zijzelf de touwtjes in handen hebben. Het zijn de kinderen zelf die iedere keer opnieuw moeten bepalen wat ze op het net vertellen, wat ze online zetten, aan wie ze hun gsm-nummer geven, wanneer ze hun webcam aanzetten, welke foto's ze op het net zetten, met wie ze chatten, welk e-mailadres ze kiezen. Want ... ze zijn jong maar zich wel bewust van hun privacy !

Dit lespakket, bestaande uit drie luiken, geeft een eerste aanzet om zich online een privacyminnende attitude eigen te maken, een attitude die tot een automatisme zou moeten uitgroeien en die hen privacygevoelig door hun puberteit en adolescentie zal loodsen.

Het eerste luik is een inleidende les ‘Wat is privacy?’ waarin ze zich bewust worden van het concept privacy. Aan de hand van een grappig videofilmje van de “De Kazakkendraaiers” ontstaat een klasdiscussie waarbij de leerlingen nadenken wat privacy voor hen betekent. Ook zullen ze een uitnodiging krijgen voor een educatief toneelstuk. Maar dat kunnen ze pas bijwonen als ze het “Net op ‘t net”-lied kunnen zingen.

Het tweede luik is de theatervoorstelling “Net op ‘t net” zelf. Dit stuk is grappig en wervelend. Het toont uit het leven gegrepen situaties die jongeren elke dag meemaken bij hun online activiteiten. De voorstelling wordt afgesloten met het “Net op ‘t net”-lied dat de leerlingen kunnen meezingen.

Het derde luik ‘Privacy op het internet’ bestaat uit twee lessen. De les over sociale netwerksites en privacy en de les over chatten, webcamgebruik en bloggen. In dit luik wordt concreter ingegaan op de mogelijkheid je privacy te beschermen wanneer je online bent. Dankzij het toneelstuk zijn de leerlingen zich al meer bewust van het nut om niet alleen hun eigen privacy maar ook die van anderen te beschermen. In dit derde luik worden de meest populaire toepassingen besproken die jongeren dagelijks zullen gebruiken (zoals bijvoorbeeld Facebook, YouTube, bloggen, webcamgebruik, chatten, ...). De addertjes onder het gras worden blootgelegd en ze krijgen interessante tips om een aantal valkuilen te omzeilen.

Dit lespakket moet ertoe bijdragen dat kinderen op een behendige, zelfredzame en kritische manier kunnen participeren aan de complexe, veranderlijke wereld waarin ze leven en dat zowel in de rol van zender als ontvanger van sociale media-inhoud. Om dat te kunnen moeten kinderen kennis, vaardigheden en attitudes ontwikkelen op het vlak van mediageletterdheid, mediawijsheid en technische en instrumentele mediacompetentie.

Eindtermen

Eindtermen muzische vorming - Media

De leerlingen:

- 5.1. kunnen beeldsignalen waarnemen zodat men opvallend goede en minder geslaagde dingen kan doorzoeken en herkennen;
- 5.2. kunnen ervaren dat een visueel beeld al dan niet vergezeld van een nieuw geluid een nieuwe werkelijkheid kan opleveren;
- 5.3. kunnen de verschillende soorten eenvoudige hedendaagse audiovisuele opname en weergavetoestellen (informatiedragers) aanwijzen, benoemen en creatief bedienen;
- 5.4. kunnen een eigen audiovisuele taal gebruiken en het massale audiovisuele aanbod een relativerende plaats toekennen;
- 5.5. kunnen eenvoudige, audiovisuele informatie uit de eigen belevingswereld herkennen, onderzoeken en vergelijken.

Eindtermen muzische vorming - Attitudes

De leerlingen:

- 6.1. kunnen blijvend nieuwe dingen uit hun omgeving ontdekken;
- 6.3. kunnen genieten van het muzisch handelen waardoor hun expressiemogelijkheden verruimen;
- 6.4. kunnen vertrouwen op hun eigen expressiemogelijkheden en durven hun creatieve uitingen tonen;
- 6.5. kunnen respect betonen voor uitingen van leeftijdsgenoten, behorend tot de eigen en andere culturen.

Eindtermen wereldoriëntatie - Mens

De leerlingen:

- 3.4. kunnen in concrete situaties verschillende manieren van omgaan met elkaar herkennen, erover praten, en aangeven dat deze op elkaar inspelen;
- 3.7. hebben aandacht voor de onuitgesproken regels die de interacties binnen groep typeren en zijn bereid er rekening mee te houden.

Eindtermen ICT

De leerlingen:

1. hebben een positieve houding tegenover ICT en zijn bereid ICT te gebruiken om hen te ondersteunen bij het leren;
2. gebruiken ICT op een veilige, verantwoorde en doelmatige manier;
3. kunnen zelfstandig oefenen in een door ICT ondersteunde leeromgeving;
4. kunnen zelfstandig leren in een door ICT ondersteunde leeromgeving;
5. kunnen ICT gebruiken om eigen ideeën creatief vorm te geven;
6. kunnen met behulp van ICT voor hen bestemde digitale informatie opzoeken, verwerken en bewaren;
7. kunnen ICT gebruiken bij het voorstellen van informatie aan anderen;
8. kunnen ICT gebruiken om op een veilige, verantwoorde en doelmatige manier te communiceren.

Nuttige websites

'ik beslis' - www.ikbeslis.be

De website van het 'ik beslis'-project staat vol met informatie over de belangrijkste privacythema's waarmee jongeren in contact komen. Er is een speciaal luik voorzien voor privacy online, dat nog meer informatie geeft dan reeds te vinden is in dit lespakket.

Gegevensbeschermingsautoriteit - www.gegevensbeschermingsautoriteit.be

De website van de Gegevensbeschermingsautoriteit (kortweg GBA) bevat een schat aan informatie over privacy. Dit kan dan ook een zeer goede uitbreiding zijn op de website van 'ik beslis', indien u graag nog meer te weten wil komen.

Child Focus - www.clicksafe.be

Deze website werd gemaakt door Child Focus en bevat informatie over het veilig omgaan met internet. Deze website gaat over meer dan privacy, maar is ongetwijfeld zeer interessant om extra achtergrondinformatie te verkrijgen.

Medianest - www.medianest.be

De website van medianest is voornamelijk gericht op ouders, maar kan ook voor leerkrachten interessant zijn. Het behandelt mediaopvoeding in het algemeen, en spreekt dus over meer dan privacy of online gedrag. Het luik over privacy werd overigens geschreven in samenwerking met 'ik beslis'.

Computerspel Wild Web Woods - www.wildwebwoods.org

Dit spel werd gemaakt door de Raad van Europa en helpt kinderen om het internet beter te begrijpen, zodat ze er ook beter mee kunnen omgaan. Het behandelt meer dan enkel privacythema's, maar is desondanks zeker interessant (en leuk!) om met de leerlingen te spelen.

Mediaopvoeding - www.mediaopvoeding.nl

Deze website werkt voornamelijk op basis van vragen die worden gesteld. Het is dus een zeer interessant platform om echt gebeurde problemen te vinden en er meer over bij te leren. Ook deze website gaat verder dan enkel privacy.

Materiële voorbereiding van de lessenreeks

Voorafgaand aan de start van de lessenreeks

Lees voorafgaand aan de les zeker de volledige docentenhandleiding. Bij de nuttige links kan u ook enkele websites terugvinden met interessante achtergrondinformatie.

Daarnaast boekt u best ook reeds het educatief toneelstuk dat bij dit lespakket hoort. Dit toneelstuk, *Net op 't net*, wordt gespeeld door Paco Producties. Alle informatie over het toneelstuk, alsook de vereisten voor de zaal kan u terugvinden op hun website: www.pacoproducties.be/net_op_het_net.html.

Voorts kan u ook contact opnemen met Paco Producties op volgende coördinaten:

BVBA Paco Script
Blauwe steenstraat 19
9200 Dendermonde

Tel.: +32 (0) 52/46 46 19
GSM: +32 (0) 474/572 574
E-mail : stefanie@pacoproducties.be

Luik 1 – Inleidende les: wat is privacy?

Voor dit lesdeel zullen filmpjes geprojecteerd moeten worden. Er zal dus nood zijn aan:

- een manier om te projecteren (bv. een digitaal schoolbord of een computer met beamer);
- internetverbinding.

Elke leerling moet daarnaast ook beschikken over:

- een werkbundel, in dit luik zal men nood hebben aan pagina 1 alsook pagina 7;
- de persoonlijke uitnodiging voor het toneelstuk;
- een groen en een rood kaartje, voor het stellingenspel;
- een groot blad papier met het woord 'Privacy' in het midden van het blad (één blad per groep van 4 leerlingen volstaat)

De werkbundel en persoonlijke uitnodiging kunnen gratis worden gedownload via de website van 'ik beslis' (www.ikbeslis.be > Ouders & leerkrachten > Lesmateriaal).

Alle filmpjes die worden gebruikt in dit lesonderdeel zijn te vinden in de videotheek van de 'ik beslis'-website (www.ikbeslis.be/videotheek) onder het thema "Privacy online"

Luik 2 – Toneelstuk Net op 't net

Tijdens het toneel mogen de leerlingen hun liedjestekst meenemen. Eventueel kan u bladeren voorzien waarop enkel de liedjestekst staat, zodat men niet de gehele werkbundel dient mee te nemen.

Eventuele afspraken die worden gemaakt met Paco Producties (bijvoorbeeld de benodigdheden voor de zaal of de acteurs) dienen hier ook te worden getroffen.

Luik 3 – Privacy op het internet

Les over sociale netwerksites en privacy

Voor dit lesdeel zullen filmpjes geprojecteerd moeten worden. Er zal dus nood zijn aan:

- een manier om te projecteren (bv. een digitaal schoolbord of een computer met beamer);
- internetverbinding.

Verder maakt de leerkracht ook een fictief Facebookprofiel aan. Hierop worden enkele foto's en berichten geplaatst. Dit laatste kan eventueel ook gebeuren samen met de leerlingen.

Elke leerling moet daarnaast ook beschikken over een werkbundel (zie luik 1), in dit luik zal men nood hebben aan pagina 2 en 3.

Alle filmpjes die worden gebruikt in dit lesonderdeel zijn te vinden in de videotheek van de 'ik beslis'-website (www.ikbeslis.be/videotheek) onder het thema "Privacy online".

Les over chatten, webcamgebruik en bloggen

Voor dit lesdeel zal een voorbeeld van een blog worden getoond. Er zal dus nood zijn aan:

- een manier om te projecteren (bv. een digitaal schoolbord of een computer met beamer);
- internetverbinding;
- een voorbeeld van een online blog (bv. deze reisblog: dichtbijenverweg.blogspot.be).

Elke leerling moet daarnaast ook beschikken over een werkbundel (zie luik 1), in dit luik zal men nood hebben aan pagina 4 tot en met 6.

Luik 1 – Inleidende les: Wat is privacy?

Lesverloop

Inleiding

Verdeel de klas in groepen van 4. Geef elke groep een groot papier met daarop het woord “Privacy” in het midden. Laat de leerlingen brainstormen over dit woord. Ze schrijven op waaraan ze denken. Na vijf minuten gaan ze in groep naar het blad van de volgende groep kijken en vullen aan.

Daarna volgt een klassikaal moment. Noteer op het bord waaraan de leerlingen allemaal denken bij het woord “privacy”.

Laat de leerlingen de werkbundel openen op pagina 1 en bekijk samen de boodschappen onder ‘ik beslis’. Vraag daarna aan de leerlingen wie weet wat “privacy” betekent. Wat de kinderen menen te weten, wordt mee op het bord geschreven. Leg uit dat de kinderen nu oud genoeg zijn om daarover na te denken en dit het hun hele verdere leven van nut zal zijn.

Vraag daarna wie van de kinderen al online zit en wie niet. Leg indien nodig de begrippen ‘online’ en ‘offline’ uit. Vraag hen wat ze online doen, of hun ouders meekijken wat ze doen en of ze toestemming hebben om zomaar te doen wat ze willen. Vraag hen waarom ze denken dat hun ouders daar controle over willen hebben en of ze begrijpen waarom hun ouders soms bang zijn.

Om hen op goede weg te helpen kan het filmpje van “Bart Cannaerts kent iedereen” worden afgespeeld (dit filmpje is terug te vinden in de videotheek: www.ikbeslis.be/videotheek). Daarin is te zien hoe heel gewone mensen zonder het te beseffen veel van hun eigen privéleven aan iedereen bekend maken door alles zomaar op sociale netwerksites te zetten. Vertrekkende van dit gegeven, kunnen de leerlingen zelf aangeven wat volgens hen privacy betekent.

Stellingenspel

Bij het stellingenspel leest de leraar een stelling voor, bijvoorbeeld “mijn leeftijd is privé”. Daarna vraag je de leerlingen om een standpunt in te nemen. Een groen kaartje is akkoord, een rood kaartje is niet akkoord. Geef de verschillende kampen dan de tijd om hun mening uit te wisselen. De leerlingen mogen tijdens discussie van kaart wisselen.

Op het bord kunnen twee kolommen geplaatst worden (privé en niet-privé) waarop de verschillende stellingen dan kunnen worden ingevuld, afhankelijk van de mening van de klas. De leerlingen kunnen wat zij zelf denken ook invullen in hun werkbundel (pagina 1).

Volgende stellingen kan je vragen:

- Mijn naam
- Mijn leeftijd
- De kleur van mijn ondergoed
- Mijn lievelingsdier
- Vakantiefoto's
- mijn seksuele geaardheid
- of ik op het toilet zit
- mijn schoolrapport
- mijn berichtjes die ik ontvang en verstuur
- wie mijn vrienden zijn

Je kan besluiten door uit te leggen dat privacy iets heel persoonlijk is dat door iedereen anders ingevuld wordt . Om dit goed te kunnen uitleggen kan je gebruik maken van de achtergrondinformatie die op de volgende pagina te vinden is.

Slot

De leerlingen krijgen een uitnodiging voor het toneelstuk *Net op 't net* (te downloaden via www.ikbeslis.be > Ouders & leerkrachten > Lesmateriaal). Je legt hen uit dat nu ze al wat meer over privacy weten, de hele klas uitgenodigd wordt om naar een grappig toneelstuk daarover te gaan kijken. Vertel hen dat ze in dat toneelstuk een aantal komische en soms vervelende situaties zullen zien die allemaal te maken hebben met privacy op het internet.

De tekst van het lied kan worden meegebracht naar de toneelvoorstelling. Zo kunnen de leerlingen het lied aan het einde van de voorstelling meezingen. De tekst is terug te vinden op pagina 7 van de werkbundel.

Noodzakelijke achtergrondinformatie

Iedereen heeft recht op privacy. Het is een fundamenteel recht dat werd ingeschreven in de Grondwet. Ons recht op privacy wordt dus wettelijk beschermd en overtredingen worden strafrechtelijk bestraft. Toch is het zo dat ook wijzelf verantwoordelijk zijn voor de bescherming van onze privacy. Wat je zelf openbaar hebt vrijgegeven, is niet langer privé aangezien jijzelf, vrijwillig bepaalde informatie over jezelf hebt vrijgegeven. Vroeger was het veel gemakkelijker om je privacy te beschermen. Internet en de vele toepassingen ervan bestonden nog niet. Maar vandaag hebben nieuwe technologieën en media van onze wereld een dorp gemaakt. Alle mogelijke informatie, ook persoonlijke informatie, kan in een oogwenk gedeeld worden met de hele wereld. Wanneer je bepaalde informatie over jezelf online vrijgeeft, heb je niet langer controle over je eigen gegevens. Die informatie kan een eigen leven gaan leiden. Wat jij dacht dat privé was, is plotseling openbaar geworden zonder dat je dat eigenlijk wilde. Denk bijvoorbeeld aan het Nederlandse 15-jarige meisje uit Haren die op haar Facebookpagina haar verjaardagfeestje aankondigde. Ongelukkig genoeg had ze haar privacy-instellingen niet goed ingesteld. De kwalijke gevolgen waren in prime time te zien. Het leek wel of heel Nederland naar het kleine Haren was afgezakt en de ravage was enorm.

Het is zeker waar dat anderen - bedrijven, de overheid, en alle mogelijke instellingen en verenigingen - onze persoonlijke gegevens niet zomaar mogen gebruiken voor allerlei doeleinden. De wetgever heeft daartoe overigens de privacywet uitgevaardigd. Helaas geldt deze wet niet voor wat je persoonlijk al dan niet bewust over jezelf vrijgeeft. Om dit te voorkomen kun je een aangeleerde attitude aanmeten die je ertoe zal aanzetten al je online activiteiten privacybewust te verrichten.

Luik 2 - Toneelstuk: Net op 't net

Voor dit luik boek je best tijdig het komisch educatief toneelstuk "Net op 't net". Dit toneelstuk wordt gespeeld door Paco Producties. Alle informatie over het stuk kan je hier terugvinden: www.pacoproducties.be/net_op_het_net.html.

Met Paco Producties kan contact opgenomen worden op volgende coördinaten:

BVBA Paco Script

Blauwe steenstraat 19

9200 Dendermonde

Tel.: +32 (0) 52/46 46 19

GSM: +32 (0) 474/572 574

E-mail : stefanie@pacoproducties.be

De vereisten voor het toneelstuk (bijvoorbeeld de benodigheden voor de zaal of de acteurs) worden best met Paco Producties besproken. In principe zorgt Paco Producties zelf voor bijna alles, en hoeft de school enkel te voorzien in een ruimte, drank en versnaperingen voor de acteurs.

Tijdens het toneel mogen de leerlingen hun liedjestekst meenemen. Eventueel kan u bladeren voorzien waarop enkel de liedjestekst staat, zodat men niet de gehele werkbundel dient mee te nemen.

Luik 3: Privacy op het internet

Les over sociale netwerksites en privacy

De leerlingen leren de betekenis en het belang van een doordacht profiel en zien in dat ze daardoor vervelende en gênante situaties kunnen voorkomen.

Het allerbelangrijkste en de rode draad van dit lespakket is echter dat de leerlingen zelf doelbewust moeten beslissen hoe ze hun profiel zullen opstellen en wat en aan wie ze zullen posten. Dat kan gaan van berichten over persoonlijke gegevens tot foto's of filmpjes. Ook moeten de leerlingen erop letten dat ze hun privacy-instellingen gebruiken, en er bewust over nadenken wie ze als vriend of chatmate aanvaarden. U zal de belangrijkste internettoepassingen met hen bespreken, de valkuilen blootleggen en aantonen hoe je ze kunt vermijden.

Lesverloop

Inleiding

Begin de les met het filmpje "Amazing mind reader reveals his 'gift'" (dit filmpje is terug te vinden in de videotheek: www.ikbeslis.be/videotheek). Het filmpje is niet volledig in het Nederlands, dus zal er mogelijk een beetje verduidelijking moeten gegeven worden tijdens het filmpje. Vraag na het filmpje aan de leerlingen of ze denken dat er ook over hen zoveel te vinden is op het internet.

De les kan ook gestart worden door te verwijzen naar het toneelstuk. Daar zijn heel wat situaties aan bod gekomen. Die waren natuurlijk wel grappig maar stel dat hen hetzelfde overkwam, zouden de leerlingen het dan nog altijd zo grappig vinden? Denk aan Dries en Gill, of aan de diefstal bij Britt thuis en we zijn natuurlijk ook zatte Glenn nog niet vergeten... Vraag de leerlingen of ze denken dat dit ook in het echte leven kan gebeuren of was het allemaal maar om te lachen want ach ja, het was maar een toneelstukje, toch?

Laat de leerlingen daarna brainstormen over de privacyrisico's op het internet. Ze hebben misschien zelf al iets meegemaakt, of ze kennen iemand - een broer of zus, of hun ouders - die iets dergelijks hebben ondervonden. Verwijs hierbij ook steeds naar het toneel, de leerlingen zullen dan vanzelf de link leggen.

Via placematmethode (zie kader op de volgende pagina) wordt naar voorbeelden van sociale media gezocht. 'Sociale media' is een containerbegrip voor internettoepassingen waar de gebruikers zelf de inhoud verzorgen. Er is dus op inhoudelijk vlak (wat er op het sociale medium te lezen, te bekijken of te beluisteren is) geen of minimale tussenkomst van een professionele redactie. Een belangrijk kenmerk van sociale media is de wederzijdse interactie tussen de gebruikers. Voorbeelden zijn Facebook, Ketnet Kingsize, Youtube, Twitter, Instagram, Twitch, Soundcloud, ... Het begrip 'sociale media' beperkt zich dus niet tot sociale netwerksites (Facebook, Instagram, ...).

De frequent gebruikte sociale media worden op het bord genoteerd. Belangrijk is wel dat er via die media contact moet zijn met anderen. Vraag ook wie zulke media al gebruikt of gebruikt heeft, en eventueel welke. Vraag aan de leerlingen die sociale media gebruiken ook zeker hoe vaak ze dit doen.

De Placematmethode

De klas wordt onderverdeeld in groepen van ongeveer 4 leerlingen. In elke groep ligt een placemat in het midden van de tafel. De opdracht wordt gegeven.

Tijdens de denktijd schrijft elke leerling voor zichzelf de informatie, antwoorden, meningen in één van de buitenste vakken van de placemat. Hierbij vindt nog geen overleg met elkaar plaats. Nadat iedereen klaar is met noteren, volgt een rondpraat. Leerling 1 licht zijn antwoord toe, daarna met de klok mee, leerling 2, 3 en 4.

Na de rondpraat volgt een groepsgesprek waarin kinderen elkaar verhelderingsvragen kunnen stellen en elkaar aanvullen. De kinderen noteren de gemeenschappelijke antwoorden en aspecten waarover overeenstemming is, in het middelste vak van de placemat.

Ga met sleutelwoorden (bijvoorbeeld sociale netwerksites, chatten, online reclame, ...) aan de slag om dieper en heel concreet in te gaan op de internettoepassingen die jouw leerlingen binnen afzienbare tijd dagelijks zullen gebruiken, of misschien nu al gebruiken.

Maak bij iedere toepassing de leerlingen erop attent welke de valkuilen voor hun privacy zijn en hoe ze kunnen vermijden dat ze in situaties terechtkomen zoals in het toneelstuk of in het filmpje.

Kern

Deel 1: De sociale netwerksites: Facebook, Instagram, Ketnet Kingsize, ...

Dit lesdeel kan gestart worden met enkele gerichte vragen over sociale netwerksites:

- Weten de leerlingen wat een sociale netwerksite is?
- Kunnen ze voorbeelden geven van sociale netwerksites?
- Wat is de bedoeling van een sociale netwerksite?
- Wat zijn de voor- of nadelen van sociale netwerksites?

Laat de leerlingen hun eigen ervaringen delen met de klas en probeer daaruit de definitie te filteren van een sociale netwerksite. Lees vervolgens samen met de leerlingen de definitie van een sociale netwerksite op het werkblad 'Definitie van een sociale netwerksite' (pagina 2 van hun werkbundel) en bespreek of de leerlingen dat een goede definitie vinden.

Definitie "sociale netwerksite"

Een sociale netwerksite is een website waarmee gebruikers een online netwerk kunnen opbouwen en onderhouden.

Gebruikers hebben meestal een eigen profielpagina waarmee ze mensen kunnen volgen of vrienden kunnen toevoegen. Op hun profielpagina kunnen ze dan foto's, video's, berichten en nog veel meer plaatsen.

Eens het voor alle leerlingen duidelijk is wat een sociale netwerksite is, kan je hen vragen wie er lid is van een sociale netwerksite. Geef meteen ook mee dat sociale netwerksites zeer tof zijn, maar wijs er ook op dat ze beter goed opletten wat ze op deze sociale netwerksites posten, want heel wat mensen kunnen meelesen!

Nu de leerlingen al iets meer weten over sociale media en hoe ze werken, vraag je hen of ze valkuilen kennen die eigen zijn aan sociale media. Hierbij kan je enerzijds verwijzen naar het toneelstuk (bijvoorbeeld het verhaal van Gill die van alles op Facebook zette, en Dries die, zonder dat Gill dat wist, al haar berichten meelas en dus alles over haar wist). Anderzijds kan je ook verwijzen naar het introfilmpje van de Kazzakendraaiers uit de inleidende les, waar Bart Cannaeerts doet alsof hij mensen kent op basis van hun Facebook-profiel.

Vraag bij de verschillende valkuilen:

- Wat de leerlingen daarvan denken? Is het wel echt gevaarlijk?
- Zou het hen iets kunnen schelen (zouden ze het bijvoorbeeld ook akelig vinden mochten ze ontdekken dat een wildvreemde alles over hen weet en dat het eigenlijk hun eigen schuld is)?
- Zouden ze hetzelfde doen in de reële wereld (bijvoorbeeld terwijl je op de bus wacht, spreek je een wildvreemde aan die daar ook staat te wachten en je vertelt hem al je intieme zaken)?
- Zijn ze opgelucht nu ze weten dat ze veel van deze problemen zelf kunnen vermijden?

Vergeet naast de mogelijke problemen echter ook de positieve aspecten van sociale netwerken niet (bijvoorbeeld oude vrienden terugvinden of nieuwe vrienden maken). Sociale netwerksites zijn heel leuk omdat je een grote vriendenkring kunt opbouwen.

Het is dus belangrijk om weten hoe je veilig met sociale netwerksites kan omgaan, want elke medaille heeft zijn keerzijde. Om al deze voor- en nadelen nog eens op een rijtje te zetten gebruiken we de methode van het schoudermaatje (zie kader hieronder). Samen met het schoudermaatje zullen de leerlingen dan een lijstje bekomen met voor- en nadelen.

Methode schoudermaatje—oogmaatje—spion

De leerlingen zitten in groepen van 4, telkens 2 leerlingen tegenover elkaar wanneer de opdracht wordt gegeven.

De leerlingen die met de schouder naast elkaar zitten (de schoudermaatjes) bespreken de opdracht en noteren hun bevindingen. Op signaal van de leerkracht bespreken de leerlingen met de leerling die recht voor hen zit, met wie ze dus oogcontact hebben (de oogmaatjes) wat ze respectievelijk met hun schoudermaatje gevonden hebben.

Vervolgens kiezen de leerlingen in hun groep van 4 een spion. Deze mag rondgaan in de klas en op de bladen van andere groepen kijken. Daarna keert hij terug naar zijn eigen groep en vertelt hij de nieuwe aspecten die hij bij de andere groepen gelezen heeft. De leerlingen vullen eventueel hun eigen bevindingen aan.

Op de volgende pagina is een overzicht te vinden van voor- en nadelen, de leerlingen kunnen deze ook terugvinden in de werkbundel op pagina 2.

Voordelen	Nadelen
Je kunt nieuwe mogelijkheden vinden om je te uiten	Er kan iets opstaan dat schokkend of gewelddadig is
Je kunt gemakkelijk andere personen met dezelfde interesses vinden	Alle info die je erop zet, kan door iedereen bekeken en gelezen worden, tenzij je je privacy-instellingen goed instelt
Je kunt er contacten leggen en onderhouden met vrienden en familie	Griezels en criminelen kunnen er zich ook zonder problemen op begeven en het gebruiken met kwade bedoelingen
Je kunt gemakkelijk foto's en informatie delen met je familie en vrienden	Niet iedereen is wie hij beweert te zijn. Zo kan bijvoorbeeld zelfs het profiel van een beroemde persoon vals zijn!
Je kunt er een en ander leren	

Sluit dit deel af door de leerlingen te vragen wat ze concreet kunnen doen om hun privacy te beschermen op sociale netwerksites. In het volgende deel zal dit uitvoerig worden besproken.

Deel 2: We zijn verantwoordelijk voor wat we posten over onszelf en over de anderen

Start dit lesdeel door te verwijzen naar de belevenissen van de Pille. Hij postte zonder nadenken valse en vernederende berichten en later toen hij ging solliciteren werd hij daarmee geconfronteerd.

Vraag de leerlingen of er nog iets kan gedaan worden om hun privacy te beschermen, naast het beschermen van het profiel zelf. Via gerichte vragen zullen ze tot de conclusie komen dat het ook van belang is welke berichten ze posten.

Vraag de leerlingen hoe ze momenteel omgaan met hun profiel:

- Hoe vaak gaan ze naar hun pagina?
- Wat posten ze zoal op hun pagina? Posten ze enkel zaken over henzelf, of ook over anderen? Posten ze ook foto's, of enkel tekst?
- Wat voor berichten "liken" ze?
- Kijken hun ouders (soms) mee naar wat ze doen op hun profiel?

Kom tot het besluit dat wat je doet op je profiel minstens even belangrijk is als hoe je het beschermt. Laat de leerlingen ook enkele voorbeelden geven van dingen die ze wel of niet op sociale netwerksites zouden plaatsen en waarom ze dit wel of niet zouden doen.

Stel daarna volgende vragen:

- Heeft alles wat online gebeurt ook echte gevolgen?
- Zijn deze gevolgen even ernstig als ze offline gebeuren?
- Zijn er verschillen tussen de offline- en de onlinewereld?
- Wat doe je met foto's en filmpjes over jezelf en over anderen?

Om te weten wat je wel en niet moet posten is het altijd goed om te kijken wat je in de echte wereld zou doen. Wat je niet in de echte wereld zou doen, doe je ook niet in de virtuele wereld. Als je dus liever hebt dat niemand een gekke foto van jou of iemand anders ziet, zet je die ook niet online. Verwijs hierbij naar het toneelstuk en wat er met Glenn of met Pille gebeurde.

Geef hier nogmaals mee dat je kunt bepalen wie je online foto's mag zien. Dat kan via de privacy-instellingen van de sociale netwerksite. Leg hen uit dat ze goed moeten nadenken over de foto's of filmpjes die ze gaan posten, zelfs al kunnen alleen hun vrienden die zien. Ze hebben kunnen zien in het tooneelstuk dat ook vrienden hun foto's kunnen gebruiken. Soms gebeurt dat onopzettelijk. Ze hebben niet goed nagedacht of ze kennen nog niet het verschil tussen de online en de offline wereld. Maar het kan ook dat ze het met kwaad opzet doen, om hen te kwetsen en te pesten.

Benadruk dat ze vooral niet mogen vergeten dat eens ze een foto of filmpje hebben gepost, ze de controle verliezen. Diegene die de foto of het filmpje kan bekijken, kan ze opslaan en verder verspreiden wanneer hij dat zou willen. Dat is precies wat Pille overkwam.

Deel 3: Een veilig en beschermd profiel

Nadat de leerlingen hebben kunnen bespreken wat ze kunnen doen om hun privacy te beschermen, zullen we proberen om dit samen in praktijk om te zetten.

Op basis van een fictief Facebook-profiel zullen de leerlingen aangeleerd krijgen hoe ze een profiel kunnen maken en hoe ze dit vervolgens zo goed mogelijk kunnen beschermen.

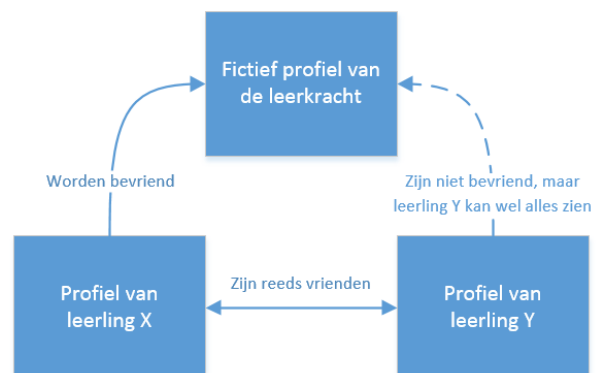
Het is hierbij zeer belangrijk om te vermelden dat vele sociale netwerksites een minimumleeftijd hebben om een profiel aan te maken (in het geval van Facebook is dit 13 jaar). De kinderen zullen dit dus pas echt zelf kunnen testen eens ze oud genoeg zijn om een profiel aan te maken. Daarnaast is het ook steeds aangeraden dat kinderen hulp krijgen van een volwassene (bijvoorbeeld de ouders) bij het aanmaken van dit profiel.

Indien u het aanmaken van een profiel liever niet in de klas doet (bijvoorbeeld omdat dit de kinderen kan stimuleren het 's avonds thuis ook te doen), kan u thuis alvast een profiel aanmaken, met daarop enkele willekeurige foto's en berichten.

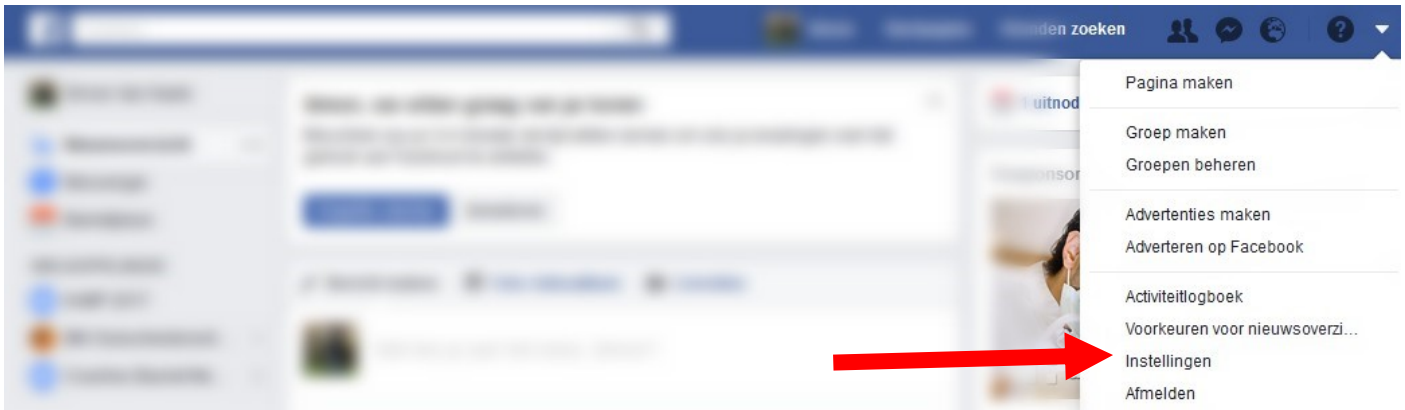
Indien u het profiel aanmaakt in de klas, overloopt u samen met de leerlingen de verschillende stappen. Probeer hierbij zoveel mogelijk (fictieve) informatie in te vullen, zonder het profiel te beveiligen (en dus eigenlijk alle informatie op openbaar te plaatsen). Plaats daarna enkele foto's en berichten op het profiel (deze foto's kunnen foto's zijn die men op internet vindt).

Eens het profiel aangemaakt is, zijn er twee mogelijkheden:

- Er zijn twee leerlingen (leerling X en leerling Y) in de klas die toch al een Facebookprofiel hebben (ook al zijn ze nog geen 13 jaar) en bevriend zijn. Voeg vervolgens leerling X toe als vriend op het fictieve profiel en gebruik het profiel van leerling Y om het fictieve profiel te bekijken. Dan zullen de leerlingen kunnen zien dat leerling Y, die niet bevriend is met het fictieve profiel, toch zomaar alles kan zien.
- U kan ook een tweede profiel maken dat niet bevriend is met het fictieve profiel, in geval er geen twee leerlingen zijn met een profiel, of deze leerlingen hun profiel liever niet tonen in de klas. Hoe dan ook is de toestemming van de leerling om zijn profiel te tonen essentieel.

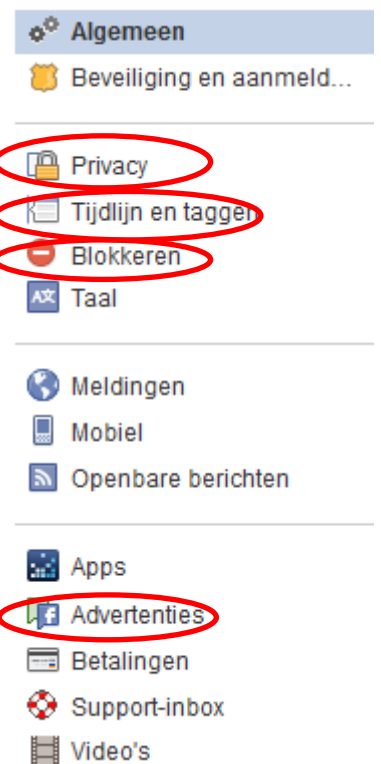

Nu de leerlingen hebben gezien hoe makkelijk het is om alles te bekijken op een slecht beveiligd profiel, wordt er klassikaal gezocht naar een oplossing: de privacy-instellingen. Gebruik het fictieve profiel om samen met de leerlingen de verschillende privacy-instellingen te bekijken.

Open eerst de instellingen, dit doe je via het pijltje rechtsboven op de pagina van Facebook. Eens dit geopend is zal je verschillende instellingen krijgen. Helaas staan de verschillende privacy-instellingen een beetje verspreid, maar volgende zaken zijn zeker interessant om te bekijken:

- Privacy: uiteraard is dit het belangrijkste deel! Hier kies je onder meer wie jou kan vinden op facebook, wie jou een vriendschapsverzoek kan sturen en wie jouw vriendenlijst kan bekijken.
- Tijdlijn en taggen: hier kies je onder meer wie dingen aan je tijdlijn kan toevoegen, of wie je tijdlijn kan bekijken.
- Blokkeren: indien iemand je blijft lastigvallen, kan je deze persoon hier volledig blokkeren.
- Advertenties: dit is al iets moeilijker, maar zeker ook interessant. Hier kan je namelijk kiezen welke informatie over jou Facebook mag gebruiken om gepersonaliseerde informatie te tonen.

Nadat alle instellingen zijn aangepast is het tijd om het resultaat te bekijken! Laat leerling Y terug het fictieve profiel bezoeken en bekijk het verschil met het bezoek voor de instellingen werden gewijzigd. Eventueel kan je ook tussendoor al een paar keer vergelijken.

Ga op basis van de veranderingen de discussie aan met de leerlingen:

- Wat zouden ze zelf verbergen op hun eigen profiel?
- Gaan de leerlingen die reeds een profiel hebben aanpassingen doen?
- Vraag of ze deze bescherming nodig vinden, of of ze denken dat Facebook meer kan doen.

Probeer na de discussie via gerichte vragen tot tips te komen voor een veilig profiel. Op de volgende pagina staan er alvast acht goede tips (deze zijn ook te vinden in de werkbundel op pagina 3).

De 6 tips voor een goed beveiligd profiel:

1. **Denk na voor je iemand toevoegt:** Besef dat wie je toevoegt heel wat informatie over jou te weten kan komen, jouw foto's en filmpjes kan bekijken,... Wil je dat wel?
2. **Denk na voor je informatie op je profiel post:** Wil je dat iedereen die zotte foto van op de Chiro fuif ziet of mag weten waar je woont? Nee? Post het dan niet op jouw profiel.
3. **Bekijk zeker de privacyinstellingen:** Echt handig! Hierdoor kies jij zelf wie jouw vrienden kan zien, wie welke berichten kan lezen, wie jou kan contacteren, ... Goede privacy-instellingen beschermen niet zomaar enkel jouw privacy, maar ook die van je vrienden!
4. **Log uit als je de computer die je gebruikt verlaat:** Heb je even je profiel gecheckt op een computer die niet van jou is? Vergeet je dan zeker niet af te melden, zodat de eigenaar van de computer niet op je profiel kan!
5. **Vermijd om informatie te geven over de plaats waar je je bevindt:** Doe dit zeker niet als jouw profiel door veel mensen gelezen kan worden. Dit kan inbrekers op ideeën brengen.
6. **Respecteer de privacy van anderen:** Zet geen informatie, foto's of filmpjes van jouw vrienden op je profiel zonder dat je hen eerst gevraagd hebt of je dit mag doen.

Slot

Er zijn vier aandachtspunten om je goed te beschermen op sociale media, noteer deze nog eens op het bord en vraag of iedereen alles begrijpt (deze zijn ook opgenomen in de werkbundel op pagina 3).

1. Sociale netwerksites hebben voordelen, maar helaas zijn er ook nadelen
2. Let op wat je over jezelf en anderen post.
3. Neem de tijd om je privacy-instellingen goed door te nemen en aan te passen.
4. Volg de 6 tips voor een veilig profiel..

Noodzakelijke achtergrondinformatie

Sociale netwerksites maken integraal deel uit van het dagelijks leven van uw leerlingen. Er is al heel wat inkt gevloeid over het nut en onnut van deze netwerken. Maar zoals dat met alles gaat, hebben sociale netwerksites goede en slechte kanten.

U kunt pro of contra zijn maar wat hier echt telt, is dat de jongeren, uw leerlingen:

- een veilig en kritisch gedrag wordt aangeleerd als ze online zijn;
- dat ze worden aangemoedigd hun persoonlijke informatie privé te houden;
- dat ze leren handelen als verantwoordelijke voor wat ze online plaatsen.

Sociale netwerksites bevorderen niet alleen het sociaal contact en de opbouw van een sociaal leven maar ook het uitdrukkingsvermogen en ze stimuleren zelfs de persoonlijke ontwikkeling. Maar wanneer er niet voorzichtig mee wordt omgesprongen, kunnen ze problemen veroorzaken. Elke medaille heeft een keerzijde en zo is het ook gesteld met de sociale netwerksites. U kunt er in uw lessen nuttig gebruik van maken als u inspeelt op het feit dat jongeren zich graag uiten, dat ze zeer sociaal actief zijn en dat zij zich voor bepaalde zaken zeer gemakkelijk mobiliseren, bijvoorbeeld voor milieuproblemen of natuurrampen, maar wijs hen dan ook tegelijkertijd op de addertjes onder het gras.

Voordelen: biedt nieuwe mogelijkheden om zich te uiten, maakt het mogelijk om andere personen te vinden met dezelfde interesses, is bruikbaar als virtuele leeromgeving.

Nadelen: wat erop komt is voor iedereen toegankelijk, mogelijk ongepaste inhoud (geweld, schokkend), kan dienen voor kwaad opzet, niet iedereen is wie hij beweert te zijn.

Iedere dag komen er nieuwe sociale netwerksites bij. U vindt ze overal en in alle stijlen. U spendeert ondertussen al een aanzienlijk deel van uw sociaal leven voor de computer. U ontvangt wellicht ook zelf regelmatig vriendschapsverzoeken van uw "vrienden". De mens van de 21ste eeuw zit zowaar gekluisterd aan zijn pc, tablet en smartphone.

Wanneer uw profiel uw vijand wordt ...

Wie op internet gevoelige informatie over zichzelf vrijgeeft, bijvoorbeeld over zijn seksuele geaardheid, zijn gezondheid, zijn politieke opvattingen, zijn geloofsovertuiging ... stelt zich ook bloot aan anderen met minder goede bedoelingen. Vandaag, maar misschien ook morgen en zelfs nog verder in de toekomst.

Als u een heel uitgebreid profiel aanmaakt, is het mogelijk:

- ⇒ dat personen, zonder uw toestemming, uw persoonlijke informatie lezen en dit tegen u gebruiken, zonder uw akkoord doorsturen aan eender wie of zelfs zonder dat u het weet die informatie publiceren ... en erger nog de informatie manipuleren door ze te wijzigen;
- ⇒ dat leerkrachten, ouders, leerlingen, vrienden, het net doorzoeken om informatie over u te vinden en op bepaalde foto's of commentaren stuiten die aanstoot geven waardoor uw imago een deuk krijgt ...;
- ⇒ dat werkgevers of verzekeringsmaatschappijen die werken met profileren (dit is een techniek waarbij profielen op basis van bepaalde criteria worden gesorteerd, bijvoorbeeld niet-homoseksueel, niet-seropositief, geen protestant of geen moslim, niet aangesloten bij een vakbond, geen feestvarken, ...) zich van uw profiel bedienen om u al op voorhand uit te sluiten, zelfs al is dit onwettelijk.

Het profiel een tweesnijdend zwaard!

Een profiel invullen is stomvervelend. Er komt maar geen einde aan de rubrieken die u eigenlijk liever niet wilt lezen of invullen en u bent altijd gehaast om het hele zootje af te sluiten om dan eigenlijk te doen waarvoor u zich hebt ingelogd: aangenaam uw tijd verdrijven... Een profiel is nochtans heel erg belangrijk en is voor reclamemakers een informatieve goudmijn.

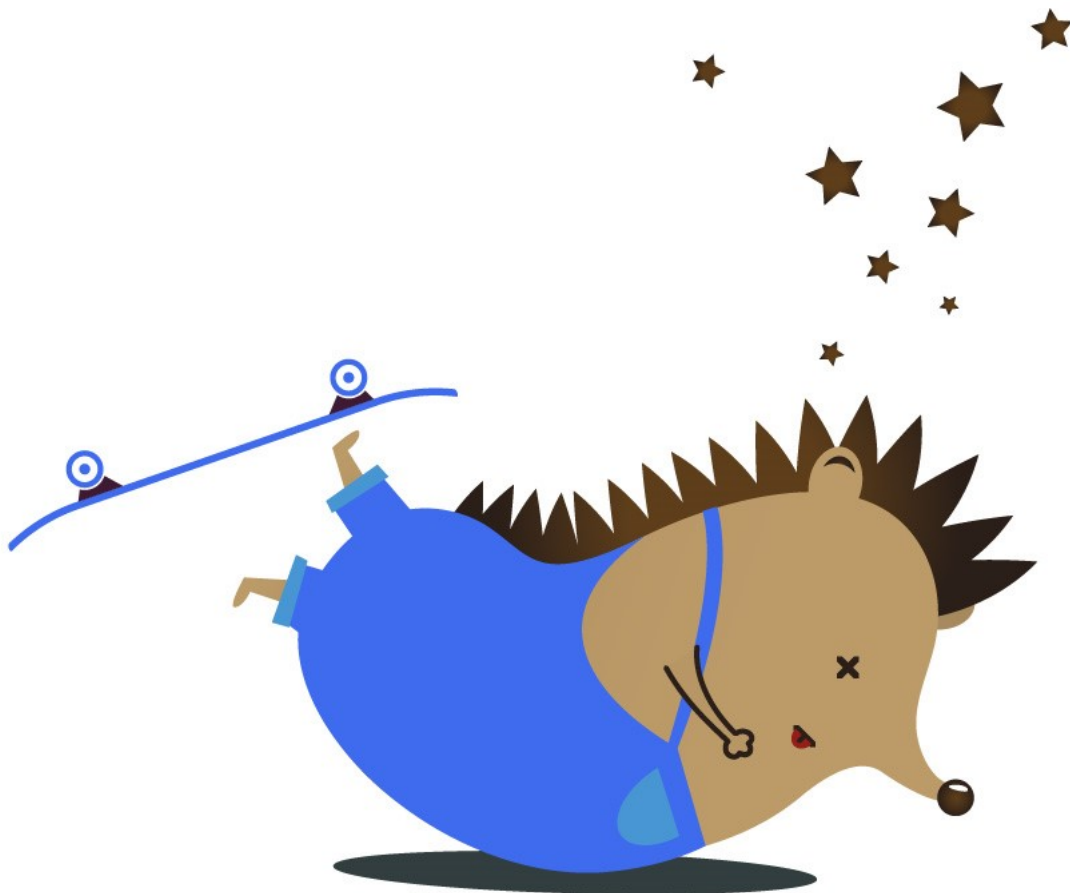
Elke keer u een profiel opmaakt, komt u bij de rubriek "privacy" terecht. Meestal ergerlijk langdradig en moeilijk te begrijpen.

Dit is nochtans een vergissing die u zuur kan opbreken ... want wie zwijgt, stemt toe! Het komt hierop neer: als u niet uitdrukkelijk verbiedt dat uw gegevens worden doorgegeven, staat de deur vaak wijd open om er gebruik van te laten maken. En dit kan ernstige gevolgen hebben. Een gewaarschuwde internetter is er twee waard !

Nee dat wil ik niet, laat het verdwijnen !

Iets van het net halen, is makkelijker gezegd dan gedaan! Stel je een film voor: er wordt eerst ingezoomd op een compromitterende foto, waarna dit beeld naadloos overvloeit op een klik op de knop VERZENDEN, et voilà, de foto (van onze held, of is het slachtoffer?) wordt verstuurd naar al zijn vrienden en naar de vrienden van zijn vrienden ... De rest van de film gaat over alle bovenmenselijke inspanningen die onze held moet leveren om die foto van het net te laten verwijderen. Fictie? Ja, maar toch niet zo moeilijk voor te stellen in de realiteit van het net.

Als u uw profiel uitwist, is deze niet volledig verdwenen. Op Facebook wordt bijvoorbeeld de informatie gedurende maximum 90 dagen ook nog bewaard in een veilige kopie, maar gelukkig kan de informatie niet meer door anderen worden bekeken. Heeft iemand anders de foto echt opgeslagen of op zijn profiel geplaatst, dan zal deze niet verwijderd worden omdat jij jouw profiel verwijdert! De foto zal dus vaak niet helemaal weg zijn, ook al heb jij hem verwijderd.

Luik 3: Privacy op het internet

Les over chatten, webcamgebruik en bloggen

Lesverloop

Inleiding

Start de les met een kleine quiz. Verdeel de klas in ploegen. Projecteer de quiz en laat elke leerling het quizblad uit de werkbundel nemen (pagina 4). De leerlingen vullen dit blad per ploeg in door de juiste woorden met de juiste uitleg te verbinden. Achteraf worden de oplossingen in de klas besproken.

Wijs er vooral op dat chatten in een rechtstreekse relatie met andere mensen gebeurt, terwijl je bij bloggen niet met iemand in het bijzonder praat. Het is meer een persoonlijk tijdschrift dat iedereen kan lezen.

Blog	☐ Ongewenste berichten met reclame, meestal e-mails ☒ Een soort dagboek op het internet, dat door iedereen kan gelezen worden ☐ Rechtstreeks online tekstberichten uitwisselen. Babbelen op internet dus. ☐ Informatie op internet zoeken
Surfen	☐ Een soort dagboek op het internet, dat door iedereen kan gelezen worden ☐ Rechtstreeks online tekstberichten uitwisselen. Babbelen op internet dus. ☐ Informatie naar je eigen computer halen ☒ Informatie op internet zoeken
Spam	☒ Ongewenste berichten met reclame, meestal e-mails ☐ Een klein cameraatje ingebouwd in het computerscherm ☐ Rechtstreeks online tekstberichten uitwisselen. Babbelen op internet dus. ☐ Informatie naar je eigen computer halen
Chatten	☐ Een soort dagboek op het internet, dat door iedereen kan gelezen worden ☐ Een klein cameraatje ingebouwd in het computerscherm ☒ Rechtstreeks online tekstberichten uitwisselen. Babbelen op internet dus. ☐ Informatie naar je eigen computer halen
Downloaden	☐ Ongewenste berichten met reclame, meestal e-mails ☐ Een klein cameraatje ingebouwd in het computerscherm ☒ Informatie naar je eigen computer halen ☐ Informatie op internet zoeken
Webcam	☐ Ongewenste berichten met reclame, meestal e-mails ☐ Een soort dagboek op het internet, dat door iedereen kan gelezen worden ☒ Een klein cameraatje ingebouwd in het computerscherm ☐ Informatie op internet zoeken
Streamen	☒ Iets bekijken of beluisteren op het internet ☐ Informatie op internet zoeken ☐ Rechtstreeks online tekstberichten uitwisselen. Babbelen op internet dus. ☐ Een klein cameraatje ingebouwd in het computerscherm
App	☐ Ongewenste berichten met reclame, meestal e-mails ☒ Een soort computerprogramma, maar dan voor op je smartphone of tablet ☐ Een soort dagboek op het internet, dat door iedereen kan gelezen worden ☐ Rechtstreeks online tekstberichten uitwisselen. Babbelen op internet dus.

Kern

Tegenwoordig is chatten overal, en vaak vervangt chatten het klassieke sms'en. Via allerlei apps staan jongeren via internet steeds in contact met elkaar. Enkele bekende apps zijn Messenger (Facebook), WhatsApp, Skype,

Probeer met een vraaggesprek de klas te laten kennismaken met chatten, chatgedrag en netiquette. Het vraaggesprek zou moeten resulteren in een aantal tips die de leerlingen zullen helpen om bewust en verantwoordelijk online te communiceren.

- Vraag wie van de leerlingen al eens heeft gechat, en of ze kunnen uitleggen wat chatten precies inhoudt.
Eigenlijk is chatten niets anders dan al schrijvend babbelen. In een virtuele leefruimte kom je samen om via tekstboodschappen te praten.
- Vraag met wie je zoal kan chatten.
Dit kunnen gewoon twee vrienden zijn die tegen elkaar praten, maar het kan ook een grotere groep zijn. In die groep kunnen er dan ook mensen zijn die je niet kent. Zo kan je door te chatten nieuwe vrienden maken.
- Vraag hen of chatten enkel iets is voor jongeren, of of ook hun ouders of grootouders dat kunnen doen.
Geloof het of niet, maar chatten is tegenwoordig iets van alle leeftijden! Voor veel volwassenen is het een alternatief geworden voor sms'en, omdat het vaak veel sneller gaat. Er zijn zelf grootouders die met hun kleinkinderen chatten, bijvoorbeeld wanneer ze op reis zijn.
- Vraag hen of ze chatten hetzelfde vinden als een gewoon gesprek voeren.
Nee, dat is eigenlijk niet hetzelfde, ook al voelt dat soms wel zo. Jouw woorden verschijnen op de computer van iemand anders. Iedereen die langskomt, kan meelesen. Daarnaast worden gesprekken ook vaak automatisch opgeslagen zodat je ze later kan herbekijken. Wees dus voorzichtig met wat je schrijft!
- Vraag of iedereen met wie je chat altijd te vertrouwen is.
Helaas niet, want er zijn ook mensen die chatten, maar geen goede bedoelingen hebben. Dat is zeker ook het geval in chatrooms. Een chatroom of chatbox is een virtuele ruimte waar men kan chatten, vaak met onbekenden. Deze onbekenden kunnen doen alsof ze aardige mensen zijn en kinderen zover krijgen dat ze persoonlijke informatie geven. Laat je ouders altijd eerst de chatroom bekijken die je wilt bezoeken.
- Er bestaan ook chatrooms die veilig zijn voor kinderen en jongeren. Die chatrooms worden gecontroleerd want er is altijd een volwassene die de chatroom bekijkt. Ze hebben ook een privacybeleid waarin staat hoe jouw informatie wordt beschermd.

Deel 1: Veilig en verantwoord chatten

In dit deel zullen de leerlingen duidelijk zien dat chatten heel plezant is en niet meer weg te denken is uit ons dagelijks leven, maar dat ook hier een aantal valkuilen zijn. Je zult hen leren dat niet iedereen is wie hij beweert te zijn, dat niet alle informatie klopt. Ze zullen inzien dat de reële wereld en de virtuele wereld van elkaar verschillen, maar veel minder dan ze vermoeden. Ze komen tot besef dat wat ze in een chatgesprek vermelden veel meer openbaar is dan ze soms vermoeden. De leerlingen krijgen een aantal tips mee om op een veilige manier te chatten.

Wakker het verantwoordelijkheidsgevoel aan van de leerlingen. Zo worden ze bewuster van het feit dat zij inderdaad zelf bepalen hoe hun online en offline leven er zal gaan uitzien, nu en ook in de toekomst.

U kunt hiervoor in de klas live een chatgesprek met iemand voeren. Bedenk vooraf een scenario met de chatpartner, dit kan bijvoorbeeld een ouder of een andere leerkracht zijn. Zorg ervoor dat alle leerlingen het gesprek kunnen meevolgen en laat hen beslissen over wat het beste antwoord kan zijn in een bepaalde situatie. U kunt dan ook tezelfdertijd bespreken of de reacties van de ene of de andere wel gepast zijn, voldoende doordacht, of ronduit verdacht. Daarnaast kan u ook de chatpartner enkele ongepaste reacties laten geven, om deze vervolgens te bespreken met de leerlingen.

Om de nuttige tips te bespreken (deze staan ook in de werkbundel op pagina 5), kun je het voorbeeld van Gill en Dries uit het toneelstuk bespreken. Ook het verhaal van Kiara die verliefd wordt en de ontnuchtering daarna als ze ziet dat haar prins op het witte paard een onnozel manneke blijkt te zijn. Bij de onderstaande tips, kun je telkens vragen hoe Gill en Kiara dat hebben aangepakt en waar het eigenlijk is misgelopen:

1. Wees voorzichtig met de naam die je kiest om te chatten. Gebruik het liefst niet je eigen naam, maar wel een schuilnaam.
2. Geef niet zomaar persoonlijke informatie zoals je adres, je telefoonnummer, de naam van je school,... aan chatpartners. Geef ook geen persoonlijke informatie over anderen.
3. Het is ook heel belangrijk dat je je wachtwoord niet doorgeeft aan anderen. Zelfs niet aan je beste vriend of vriendin!
4. Als je problemen hebt (bijvoorbeeld pesten, rare chatpartners, ...), klik op de hulpknop aan voor misbruiken.
5. Als iets wat je ziet of leest je een vreemd of ongemakkelijk gevoel geeft, vertel dat dan meteen aan een van je ouders. Als je iets niet prettig vindt, hoef je ook niet te antwoorden.
6. Gedraag je netjes. Scheld niet, pest niet en behandel de anderen zoals je zelf behandeld wilt worden! Als iemand vervelend is, blokkeer hem dan.
7. Praat met je ouders over wat je meemaakt tijdens het chatten.
8. Neem geen chat- of videoverzoeken aan van onbekenden.
9. Klik ook niet op een link die je niet kent.
10. Als je iets niet zou doen of zeggen in het echte leven, doe het dan ook niet op internet.

Deel 2: Webcamgebruik

Vertel de leerlingen dat je het nu kort over de webcam zal hebben. Zoals de leerlingen al uit de quiz hebben geleerd is een webcam een klein cameraatje dat op het computerscherm wordt gemonteerd of in het computerscherm ingebouwd zit, maar ook selfiecamera's van bijvoorbeeld smartphones of tablets werken op dezelfde manier. Een webcam kan dus een ruim begrip zijn.

Vraag eerst wie van de leerlingen en webcam gebruikt, en wat ze er zo leuk aan vinden. Het is in ieder geval een leuk hebbeding. Het is ook bijzonder fijn om goede vrienden of familieleden te kunnen zien die ver weg wonen. Je hebt een échter en rechtstreekser contact. Als je op vakantie bent, kun je bijvoorbeeld aan je vrienden tonen hoe leuk je aan het zwembad zit of wat een mooie hotelkamer je hebt.

Vraag daarna of er leerlingen zijn die de webcam gebruiken met mensen die ze niet in het echt kennen, en of ze weten dat beelden van een webcam kunnen worden opgenomen. De andere persoon kan jou dus eigenlijk gewoon filmen wanneer jij je webcam aanzet.

Bekijk ook het filmpje “Wat is webcam misbruik” in de videotheek (www.ikbeslis.be/videotheek) en bespreek met de leerlingen of zij al eens nare ervaringen gehad hebben met de webcam. Of hebben ze zelf al eens een foto gemaakt van iemand die zijn webcam aan het gebruiken was?

Besluit door te stellen dat een webcam erg leuk is en veel voordelen heeft, maar dat je je bewust moet zijn dat een filmpje of foto in enkele seconden gemaakt is en de hele wereld kan rondreizen. En eens een filmpje online staat, is het onbegonnen werk om het terug offline te krijgen. Het filmpje zal dus misschien nog jarenlang te zien zijn op het internet, zoals we ook al zagen met de gedachtelezer in het begin van de vorige les.

Deel 3: Bloggen

Start dit lesdeel met de projectie van een blog, er zijn er veel te vinden op het internet. Misschien heeft jouw school wel een blog over wat er allemaal gebeurt op de school. Vraag de leerlingen ook of zij een blog van iemand volgen, of misschien zelf een blog hebben.

Velen denken dat een blog hetzelfde is als een dagboek, maar dan online. Een blog is echter minder privé dan een echt dagboek. Probeer aan de hand van onderstaande vragen de leerlingen te laten aanvoelen wat het verschil is tussen een blog en een dagboek:

- Vraag de leerlingen wat een dagboek is. Vraag ook of er iemand een dagboek heeft.
- Wat schrijf je in zo een dagboek? En wie mag je dagboek lezen ?
- Zouden ze wat ze in hun dagboek hebben geschreven ook in een blog schrijven?

Probeer aan de hand van het verhaal van Pauline uit te testen of de leerlingen het verschil begrijpen. Projecteer de elementen van het verhaal. Som de elementen van het verhaal op en laat een leerling het dag-

Het verhaal

Pauline is 13 jaar en gaat op een zonnige vakantiedag in augustus samen met haar vrienden en haar vriendje Gustave naar een concert op de grote markt. Hun lievelingsband treedt op, dus neemt iedereen volop foto's. Na het concert wandelen de twee verliefden samen naar huis. Ze kussen elkaar.

Het dagboek

Zaterdag 5 augustus 2017, vandaag was een zalige dag. Ik ben samen met Gustave en de anderen naar een concert geweest. Wat hebben we gezongen en gedanst. Gustave heeft mij meerdere keren gekust en ik had echt vlinders in mijn buik. Ik heb wel 20 foto's van hem genomen en hij van mij !!! Ik ben totaal verliefd op Gustave. We zijn achteraf nog samen naar huis gewandeld en dan hebben we nog eens gekust. Ik was nog maar thuis en ik kreeg al een sms'je. Och wat ben ik verliefd !!!

De blog

Zaterdag 5 augustus 2017– 17 u. Concert op de grote markt van “The monkeys”. Een fantastisch optreden meegepikt samen met onze groep vrienden. Hier op de foto's kun je zien hoeveel plezier er was. Iedereen zong, sprong en danste in het rond. Het was een warme avond en niemand heeft het koud gehad want er waren veel verliefde koppeltjes ! Daarna zijn we nagenietend te voet naar huis gewandeld.

Vraag de leerlingen wat de verschillen zijn tussen de teksten, en waarom ze hebben gekozen om blog of dagboek bij de teksten te schrijven. Vraag hen waarom de tekst van de blog zo anders is dan die van het dagboek, terwijl het over dezelfde gebeurtenis gaat.

Vertel de leerlingen dat ze moeten beseffen dat bloggen gelijkstaat aan publiceren op het internet. Dit maakt dat blogs meestal voor iedereen toegankelijk zijn. Leg de leerlingen uit dat ze altijd goed moeten nadenken vooraleer ze iets op een blog plaatsen. Wie een video wil plaatsen moet er rekening mee houden dat er misschien auteursrechten op zitten. Wie een foto van iemand wil plaatsen, moet die ander daarvoor toestemming vragen.

Een blog is dus eigenlijk het tegenovergestelde van een dagboek. In een dagboek schrijf je dingen die je niet laat zien aan anderen, daarom zit er ook vaak een sleuteltje bij je dagboek. Maar op een blog, publiceer je met de bedoeling dat iedereen mee kan lezen. Je zet er dus best niet te veel persoonlijke details op. Want als ze eenmaal op het internet staan, kan iedereen ze zien.

Leuk om te doen: de klasblog

Zijn er veel kinderen die blogs volgen in de klas, of zelf al een blog hebben? Overweeg dan misschien om samen een klasblog te maken! De kinderen kunnen die dan zelf onderhouden om zo hun ouders (en de rest van de wereld!) op de hoogte te houden van wat er gebeurt in de klas en op school.

Slot

Laat de leerlingen over een gebeurtenis die zij meemaakten, bijvoorbeeld een vakantiedag, eventueel zelf een kort tekstje schrijven voor een blog en een voor een dagboek. Kijk of er verschillen zijn tussen de tekst van het dagboek en die van de blog en bespreek dit met hen.

Noodzakelijke achtergrondinformatie

Over chatten

Chatten is uiteindelijk niets anders dan al schrijvend babbelen, in een virtuele leefruimte samenkomen om via tekstboodschappen te praten. Zo kunnen chatters niet alleen met bestaande vrienden babbelen, maar kunnen ze ook hun vriendenkring verder uitbreiden en kennismaken met virtuele vrienden die misschien kunnen uitgroeien tot vrienden in de echte wereld.

Chatten is niet alleen een favoriete bezigheid van jongeren. Ook volwassenen kunnen soms urenlang chatten. Uzelf misschien ook, al dan niet met uw leerlingen.

Deze virtuele leefruimte, de chatbox genoemd, kan open of gesloten zijn. In een open chatbox is de kans natuurlijk groter dat al eens met een vreemde wordt gechat. Het zal bijvoorbeeld geen verrassing zijn dat sommige jongeren ontdekten dat ze aan het chatten waren met een volwassene die zich als jongere voordeed.

Er bestaan echter ook gesloten chatboxen: de meest bekende en populairste voorbeelden zijn Whatsapp, Skype en Messenger. Chatters moeten zich hierbij registreren. Bij het aanmaken van een dergelijk profiel, wordt dikwijls veel persoonlijke informatie gevraagd (bv. geboortedatum, woonplaats, e-mailadres,...).

Let op de kleine lettertjes, er wordt namelijk dikwijls gevraagd of uw persoonlijke gegevens mogen doorgegeven worden, bijvoorbeeld voor reclamedoelinden. Leer uw leerlingen niet te snel te klikken, anders kunnen zij nadien soms berichten in de mailbox terugvinden van personen of organisaties die zij niet kennen.

Jongeren moeten ook voorzichtig zijn met de naam die ze kiezen om te chatten. Ze gebruiken daarom best niet hun eigen achternaam, maar wel een schuilnaam (alias). Leer hen om bij het chatten niet meteen al hun persoonlijke gegevens prijs te geven (zoals bijvoorbeeld adres, foto, telefoonnummer,...) aan iemand die ze niet echt kennen. Je weet maar nooit wie er aan de andere kant meeleeft. Het is erg belangrijk dat ze hun paswoord niet doorgeven aan anderen. Als er problemen zijn (bijvoorbeeld pesten, twijfelachtige chatpartners), kunnen ze contact opnemen met de moderator van de chatbox of de meldknop voor misbruiken aanklikken. Onthoud ook dat chatsessies kunnen bewaard worden.

Over webcamgebruik

Een webcam is een klein cameraatje dat op het computerscherm wordt gemonteerd of in het computerscherm ingebouwd zit. Net als bij een videocamera neemt het beelden op en stuurt ze door naar internet. De grote voordelen van een webcam zijn dat het bijna niets kost en dat het zeer klein is. Uiteraard kan ook de (selfie-)camera van een tablet of smartphone als webcam werken, want ook deze camera's nemen beelden op en sturen ze door naar internet.

Een filmpje of foto is met andere woorden snel gemaakt en binnen enkele seconden kan dit de hele wereld rondreizen. IJdele hoop dus om het nadien nog van het internet proberen te halen.

Een webcam is dus een leuk hebbeding maar de beelden van een webcam kunnen ook door iemand bewaard of doorgestuurd worden. Eens verstuurd, verliest u er de controle over.

Over Bloggen

Het woord blog is een samentrekking van "web" en "log" en wordt vaak vergeleken met een dagboek, maar dan online. Een variant hierop is de vlog, dit is ook een soort dagboek, maar dan met video's en dus niet met tekst.

Technisch gezien is een blog makkelijk op te zetten en makkelijk toegankelijk. Daarom zijn er niet alleen professionele blogs maar ook steeds meer en meer privé-blogs van jongeren. Trouwens, blogs zijn niet alleen populair bij jongeren, ook volwassenen gebruiken blogs meer en meer, denk maar aan de bloggende politici. Er bestaan dan ook blogs over werkelijk alles, van reizen tot eten en van natuurfoto's tot gaming.

Een blog is zeker niet verkeerd, maar leer uw leerlingen dat bloggen gelijkstaat aan publiceren (op het internet). Dit maakt dat blogs dus meestal voor iedereen toegankelijk zijn. Als de jongere dus een blog opzet, laat ze dan altijd even nadenken over bepaalde aspecten van deze publicatie: wie een video wil plaatsen, moet er rekening mee houden dat er misschien auteursrechten op zitten, wie een foto van iemand wil plaatsen moet die ander zijn toestemming daarvoor vragen,...

Een blog is dus eigenlijk eerder het tegenovergestelde van een dagboek: in een dagboek staan dingen die niet voor anderen bestemd zijn, daarom zit er ook vaak een sleuteltje bij je dagboek. Op een blog daarentegen is het de bedoeling dat iedereen mee kan lezen. De jongere moet dus leren voorzichtig te zijn met al te persoonlijke details te publiceren. Eenmaal ze op internet staan, zijn ze immers van iedereen.

Beknopt overzicht van de lessen

Luik 1 – Inleidende les: wat is privacy?

1. Leg per groep van 4 leerlingen een groot blad met het woord 'Privacy' in het midden geschreven klaar. Laat de leerlingen per groep brainstormen over de betekenis van dit woord.
2. Lees de boodschap "Ik beslis" op pagina 3 van de werkbundel en vraag hen wat dit met privacy te maken heeft.
3. Laat het filmpje "Bart Cannaerts kent iedereen" zien.
4. Vraag hoe het komt dat we zoveel over die mensen weten. Vinden die mensen dat eigenlijk wel plezant als ze ontdekken dat een wildvreemde net kan doen alsof hij hen goed kent?
5. Probeer tot een definitie van 'privacy' te komen en laat hen via het stellingenspel nadenken over wat voor hen privé en niet privé is. Besluit dat privacy iets heel persoonlijk is dat door iedereen anders ingevuld wordt.
6. Nu ze meer weten over privacy, krijgen ze een persoonlijke uitnodiging voor een komisch, educatief toneelstuk dat toont wat kan gebeuren als je niet bewust met je privacy omgaat.
7. Leg hen uit dat ze na het toneelstukje in een nieuwe les zullen praten over wat ze hebben gezien en geleerd.

Luik 2 – Toneelstuk Net op 't net

Het toneel toont op een grappige wijze enkele situaties die op het internet kunnen plaatsvinden. Deze situaties kunnen in de volgende lessen gebruikt worden als voorbeelden.

Luik 3 – Privacy op het internet

Les over sociale netwerksites en privacy

Inleiding

1. Start de les met het filmpje "Amazing mind reader reveals his 'gift'" of verwijst naar de situaties uit het toneelstuk. Vraag de leerlingen of ze wisten dat dit allemaal kon.
2. Laat de leerlingen brainstormen over de privacy-risico's op het internet en probeer daarbij steeds herkenbare links te leggen (bijvoorbeeld naar het toneel).
3. Laat de leerlingen via de placematmethode voorbeelden van sociale media opsommen.
4. Noteer enkele sleutelwoorden over de online wereld op het bord. Bespreek op basis daarvan enkele belangrijke internettoepassingen en leg uit dat de volgende lessen deze toepassingen verder zullen bespreken.

Deel 1: De sociale netwerksites: Facebook, Instagram, Twitter, ...

1. Kondig aan dat eerst de sociale netwerksites aan bod komen. Vraag de leerlingen of ze weten wat een sociale netwerksite is? Kunnen ze voorbeelden geven? Welke zijn de bekendste? Wat is de bedoeling van een sociale netwerksite? Probeer uit deze antwoorden een definitie van een sociale netwerksite te filteren.
2. Maak gebruik van de methodiek 'schoudermaatje – oogmaatje – spion' om de belangrijkste voor- en nadelen op te sommen. Toon de beide kanten van sociale netwerksites, verwijzend naar het toneelstuk en de filmpjes.
3. Vraag hen wat ze concreet kunnen doen om hun privacy te beschermen en zeg hen dat je het nut zal aantonen van de privacy-instellingen.

Deel 2: een veilig en beschermd profiel

1. Kondig aan dat jullie samen een veilig profiel zullen leren aanmaken aan de hand van een fictief persoon. Maak eerst een onbeschermd profiel en stel de privacy-instellingen niet in. Toon daarna het verschil met een beschermd profiel met privacy-instellingen.
2. Vraag de leerlingen hoe zij hun profiel zouden instellen. Vinden ze al die instellingen nuttig?
3. Vraag de leerlingen welke elementen er voor zorgen dat een profiel veilig en beschermd is. Probeer via gerichte vragen tot tips voor een veilig profiel te komen.

Deel 3: we zijn verantwoordelijk voor wat we posten over ons zelf en over de anderen

1. Vertel de leerlingen dat enkel een goede profiel en privacy-instellingen niet genoeg zijn. Verwijs naar het toneelstuk om aan te tonen dat ze ook moeten opletten welke berichten ze online plaatsen.
2. Leg hen uit dat ze, om te weten wat ze wel en niet moeten posten, zichzelf best afvragen wat ze in de echte wereld zouden doen. Wat je niet toont in de echte wereld, toon je namelijk ook niet op het internet.
3. Maak hen duidelijk dat dus ook vrienden (al dan niet opzettelijk) misbruik kunnen maken van hun foto's en berichten.
4. Leg uit dat, eens ze informatie op het net hebben gezet, het erg moeilijk is het er weer af te halen. En die informatie kan in de toekomst als een boemerang terugkomen.

Slot

Besluit de les met de 4 aandachtspunten waarmee de leerlingen zich veilig online kunnen begeven.

Les over chatten, webcamgebruik en bloggen

Inleiding

1. Laat de leerlingen in groep de quiz invullen.
2. Bespreek de antwoorden klassikaal om tot een definitie van chatten en bloggen te komen.
3. Via een vraaggesprek maken de leerlingen nader kennis met wat chatten precies inhoudt.

Deel 1: Chatten

1. Leg de nadruk op hun verantwoordelijkheid door hen eventueel een live chatgesprek te laten zien met een vooraf bepaald scenario.
2. Geef enkele nuttige tip om veilig te chatten. Verwijs naar de situaties uit het toneelstuk.

Deel 2: Webcamgebruik

1. Leg uit wat een webcam is en vraag welke leerlingen gebruik maken van een webcam en wat ze er leuk aan vinden. Leg uit dat een webcam inderdaad voordelen heeft.
2. Vraag hen met wie ze chatten en of ze weten dat de beelden kunnen worden opgenomen. Vraag wie al nare ervaringen heeft gehad met de webcam.
3. Leg de leerlingen uit dat ze ook met de webcam zorgvuldig en verantwoordelijk moeten om-springen omdat er soms misbruik kan worden gemaakt van hun beelden.
4. Toon ter illustratie het filmpje over webcammisbruik (www.ikbeslis.be/videotheek)

Deel 3: Bloggen

1. Toon een voorbeeld van een blog
2. Laat de leerlingen de verschillen aanvoelen tussen een blog en een dagboek op basis van enkele vragen.
3. Laat de leerlingen dat zelf uittesten aan de hand van de fictieve situatie over Pauline.
4. Vertel de leerlingen dat bloggen gelijkstaat met publiceren op het internet en dat dit dus voor iedereen toegankelijk is. Laat ze tot het besluit komen dat een blog eerder het tegenover-gestelde is van een dagboek.
5. Laat de leerlingen over een gebeurtenis die zij meemaakten (bijvoorbeeld een vakantiedag) eventueel zelf een kort tekstje schrijven voor een blog en voor een dagboek. Kijk of er ver-schillen zijn en bespreek.

Bronnen voor dit lespakket

'ik beslis' - www.ikbeslis.be

De website van het 'ik beslis'-project staat vol met informatie over de belangrijkste privacythema's waarmee jongeren in contact komen. Er is een speciaal luik voorzien voor privacy online, dat nog meer informatie geeft dan reeds te vinden is in dit lespakket.

Mediawijs, Jong en bewust op internet

Dit boekje uit de reeks Lach en Leer! van Abimo-uitgeverij kwam tot stand in samenwerking met 'ik beslis'.

www.mijnkindonline.nl

kids.kennisnet.nl

Deze website is helaas niet meer bereikbaar

www.e-privacy.be/onderzoek.html

Het werk van professor Michel Walrave leverde interessant cijfermateriaal op voor dit lespakket.

Over 'ik beslis'

'ik beslis' is een initiatief van de Gegevensbeschermingsautoriteit (GBA) met als doel het informeren en sensibiliseren van kinderen en jongeren inzake het omgaan met persoonsgegevens van zichzelf en van anderen. De GBA is een onafhankelijk orgaan dat erop toeziet dat de privacy wordt beschermd bij de verwerking van persoonsgegevens.

Het centrale informatieproduct van 'ik beslis' is haar website www.ikbeslis.be. Deze website bevat informatie rond de bescherming van persoonsgegevens op maat van verschillende doelgroepen.

Visie 'ik beslis'

De bescherming van de privacy van kinderen en jongeren vertrekt vanuit een bewustzijn van het belang van privacy en de bescherming ervan bij de kinderen en jongeren zelf.

'ik beslis' is dan ook gefundeerd op het uitgangspunt dat de bescherming van de privacy van onze kinderen en jongeren pas dan kan slagen wanneer zij zich bewust zijn van hun eigen privacy en van die van anderen.

Missie 'ik beslis'

Onze missie is om elk kind en elke jongere enerzijds bewust te maken van zijn of haar privacy en anderzijds bewust te laten omgaan met persoonsgegevens van zichzelf en van anderen.

'ik beslis' wil dit bewustzijn bij kinderen en jongeren verwezenlijken door enerzijds kinderen en jongeren te sensibiliseren over bewust en veilig omgaan met persoonsgegevens van zichzelf en van anderen, anderzijds door hét informatiepunt inzake de bescherming van persoonsgegevens van kinderen en jongeren te zijn.

Omdat ook ouders en scholen met heel wat vragen zitten rond de privacy van hun kinderen en leerlingen, willen we ook voor hen een bron van informatie zijn. 'ik beslis' wil hen daarenboven ook, als voornaamste actoren in de opvoeding van kinderen en jongeren, stimuleren om bij te dragen aan de bewustwording rond privacy bij kinderen en jongeren.

Gustave de Egel

Gustave de Egel is de mascotte van 'ik beslis'. Samen met hem ontdekken de jongeren op onze website wat (online) privacy betekent, waarom het belangrijk is om deze te beschermen en hoe je dit nu het best kan doen!

Meer weten?

Wil je meer weten over onze visie, missie of 'ik beslis' in het algemeen? Bezoek dan zeker onze website: www.ikbeslis.be/ouders-leerkrachten/over-ik-beslis.

Zit je nog met vragen? Of wil je meer weten over een van onze lespakketten? Neem dan zeker contact op: www.ikbeslis.be/contact.

ik beslis
JONG EN BEWUST VAN MIJN PRIVACY

Gegevensbeschermingsautoriteit

Drukpersstraat 35
1000 Brussel

contact@apd-gba.be

www.gegevensbeschermingsautoriteit.be